

Відкриття Вест-Індії.

Вже під час другої експедиції Колумба іспанці розпочали свою експансію в Америці. Острів Гаїті у 1496 році фактично став першою іспанською колонією в західній півкулі. Потім у першому десятилітті XVI століття іспанці дослідили острів Кубу, заснували там місто Гавану, яка стала центром їх панування у Вест-Індії. Починаючи з 1510 року, вони захоплюють всі Великі Антильські острови і висаджуються в Центральній Америці. У 1513 році Васко Бальбоа переходить через Панамський перешийок до Тихого океану. У цьому ж році Понсе де Леон відвідує півострів Флориду і відкриває течію Гольфстрім. У 1517 році експедицією Кордови був відкритий півострів Юкатан, а в наступному році Хуан Гріхільва побував на атлантичному побережжі Мексики.

Так розпочалася конкіста, тобто завоювання іспанцями величезних територій Північної і Центральної Америки. Її найбільш знаменитим епізодом є підкорення і знищення невеликою групою авантюристів на чолі з Ернандо Кортесом держави ацтеків на території сучасної Мексики. Це була войовнича і високоорганізована цивілізація, але з великими внутрішніми протиріччями і конфліктами, які вдало використали завойовники. Країна була захоплена в 1519-21 роках, а її столиця Теночтітлан (Мехіко) стала центром іспанських володінь у Північній Америці. Кортес, який став губернатором і віце-королем завойованих територій, організував кілька експедицій по Центральній Америці в 1524-29 роках. Були відкриті тихоокеанське побережжя Мексики, півострів Каліфорнія, території сучасного Гондурасу і Гватемали. Цивілізації Центральної Америки перестали існувати, а в Європу пішла велетенська кількість награваних цінностей.

Експедиції іспанців 30-40х років XVI століття відкрили побережжя сучасного штату Каліфорнія, проникли в басейн річки Колорадо і відкрили Великий каньйон, піднялися вгору за течією Міссісіпі і, можливо, Міссурі, мандрували у південній частині гірського масиву Аппалачів. До початку XVII століття вони контролювали територію Північної Америки від Каліфорнії і

Флориди до Панамського перешийку. Значна частина географічної інформації була ретельно засекречена від можливих конкурентів з інших країн, активність яких у середині XVI століття значно поживалася.

У 1534 році «веселий корсар» Жак Картьє по завданню адмірала Франції на двох невеликих кораблях відправився на захід на пошуки шляху до Китаю. Під час цієї мандрівки він відкрив бухту Святого Лаврентія, острів Принца Едуарда і дослідив побережжя півострова Лабрадор і острова Ньюфаундленд. Під час своїх двох наступних експедицій у 1535-36 роках він відкрив річку Святого Лаврентія і дослідив її протягом 600 км до сучасного Монреалю. Так розпочалася французька колонізація території сучасної Канади.

В останній чверті XVI століття і на початку XVII століття англійські моряки здійснили велику кількість плавань біля берегів Північної Америки в пошуках дороги до Китаю та Індії. Багатства португальців та іспанців не давали їм спокою. Серед таких експедицій можна відзначити подорожі Фробішера 1576-78 років (коли він побував біля південних берегів Гренландії і ним було фактично відкрито входи в Девісову і Гудзонову протоки), три експедиції Джона Девіса 1585-87 років у Канадському Архіпелазі і біля берегів Гренландії і плавання Гудзона з 1607 по 1610 роки (коли було відкрито Гудзонову затоку). Дещо пізніше експедиції Баффіна, Баттона і Байлота детально дослідили східну окраїну Канадського Арктичного архіпелагу, Гудзонову затоку і море Баффіна.

У 80 роки XVI століття Великобританія здійснює перші спроби заснувати свої колонії в Північній Америці. Закріпитися на континенті вдається лише у 1606 році, заснувавши місто Джеймстаун поблизу Чесапікської затоки. Колонія отримала назву Віргінія на честь королеви Єлизавети. Друга колонія була заснована північніше, біля затоки Массачусетс, общиною пуритан-пілігримів, яких переслідували у Великобританії.

Так на східному березі Північної Америки в двох районах на відстані понад 1000 км було засновано дві колонії: одна — плантаторська рабовласницька, друга — сільськогосподарська і промислова. Також на північноамериканському березі між ними були голландські і шведські

поселення. Колоністи поступово проникали на захід до Аппалачських гір і Аллеганського плато.

Найактивнішими дослідниками глибинних внутрішніх областей Північної Америки були французи. У 1604 -1609 роках Самюель Шамплен детально вивчав басейн річки Св. Лаврентія і заснував місто Квебек. У 1615 році Шамплен і Брюлле відкрили озеро Онтаріо. У 20-30х роках «лісові бродяги» Брюлле, Греноль і Ніколе відкрили практично всі Великі озера. Детальний їх опис, а також річок, що впадають та беруть початок з них, і Ніагарського водоспаду здійснили французькі єзуїти Баребеф і Жог на початку 40х років XVII століття. Вони також детально описали життя і побут місцевих племен гуронів та ірокезів.

Французькі мисливці, скупники хутра і єзуїти, у середині XVII століття проникають у верхів'я Міссісіпі. У 1673 році скупник Жольє і єзуїт Маркет пропливли практично всією течією Міссісіпі, встановивши, що річка впадає не в Тихий океан (як вважалося раніше), а в Атлантичний.

Таким чином до кінця століття французами було встановлено контроль над Великими Американськими озерами і басейном річки Міссісіпі. Весь басейн Міссісіпі був оголошений володінням французького короля – Луїзіаною, а в гирлі річки було засновано місто Новий Орлеан.

З кінця XVII століття англійці розпочинають проникнення в Канаду через Гудзонову затоку, засновуючи там свої факторії і конкуруючи з французами. Вони відкривають басейн річки Саскачеван і виходять на рівнини канадських прерій (експедиція Колена 1690-1692 років).

Російські купці і промисловики в другій половині XVIII століття бувають на Алеутських островах, засновуючи там тимчасові поселення і факторії. 1768 року таємна експедиція Криниціна і Левашова по завданню імператорського уряду детально досліджує архіпелаг Алеутських островів і побережжя півострова Аляска на предмет приєднання до імперії.

Та найбільш активну роботу по освоєнню так званої «Російської Америки» було здійснено купцями Григорієм Шеліховим і Олександром Барановим. Вони 1798 року створили Російсько-американську компанію, заснували головний центр російського впливу на континенті – містечко Архангельське на острові Сітхе. Було складено детальні карти побережжя, здійснювалися дослідження внутрішніх районів. Пізніше експансія росіян поширилася аж до Північної Каліфорнії.